

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/25, p. 1-16

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12220>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

Referees/Hakemler: Prof. Dr. Nergüz BULUT SERİN –
Prof. Dr. Oğuz SERİN – Prof. Dr. Münevver YALÇINKAYA –
Yrd. Doç. Dr. Sibel ERSEL KAYMAKAMOĞLU

This article was checked by iThenticate.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÖFKE YAŞANTILARI VE TEPKİLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

*Behiye AKACAN**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ve Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü üniversite 1. sınıf öğrencilerinin öfke yaşantılarına ilişkin görüşlerini incelemektir. Araştırmada üniversite öğrencilerinin öfke yaşadıkları durumlarda verdikleri tepkiler incelenip, bu tepkiler kapsamında öğrencilerin öfke yaşadıkları durumlara ilişkin duyguları ve düşünceleri değerlendirilmiştir. Bu araştırma nitel bir araştırmadır. Araştırmada “amaçlı örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak da çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ve Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümlerinde birinci sınıf öğrencisi olan 46 öğrenciyle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler 2016-17 Eğitim-Öğretim yılında, öğrencilerle belirlenen tarih, gün ve saatlerde 25 ve 45 dakika olacak şekilde Lefke Avrupa Üniversitesi, Dr. Fazıl Küçük Eğitim Fakültesi’nde gerçekleştirilmiştir. Form ile çalışma grubunu oluşturan ve görüşülen üniversite öğrencilerinin öfke yaşadıkları durumlar ve bu durumlara ilişkin düşünceleri, duyguları ve öfkelerini ifade etme biçimleri konularındaki bilgiler toplanmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulardan, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ile Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümlerinde eğitim alan birinci sınıf öğrencilerinin, öfke yaşamalarına neden olan duyguların kıskançlık, üzüntü, kızgınlık ve hayal kırıklığı olduğu belirlenirken, üniversite öğrencilerinin üniversite ortamında öfke yaşanılmasına sebep olan durumlar karşısında genellikle olumsuz düşünceler ürettiklerini, öfke durumlarının ise imalı sözler, saldırgan tepkilerde bulunma ve kapıları çarpma biçiminde gerçekleştiği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, öfke, öfke yaşantıları

* Yrd. Doç.Dr. Behiye Akacan Lefke Avrupa Üniversitesi, Dr.Fazıl Küçük Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, El-mek: bakacan@eul.edu.tr

ANGER EXPERIENCES OF UNIVERSITY STUDENTS AND THEIR REACTIONS

ABSTRACT

This purpose of this research is to examine the views of the first year university students in the Departments of Psychological Counselling and Special Education on their anger experiences. In the study, the reactions of university students towards the cases in which they experience anger were examined and their feelings and thoughts regarding these cases were evaluated within the context of these reactions. This research is a qualitative research. "Purpose sampling" method was used in the research. As a data collection tool, face-to-face interviews were conducted with 46 students, who were first year students in the Departments of Psychological Counselling and Special Education, by using a semi-structured interview form developed by the researcher. The interviews, which were scheduled for 25 and 45 minutes, were held with students on designated dates, days and times in the 2016-17 academic year. They were conducted in Lefke European University Dr. Fazıl Küçük Faculty of Education. Information regarding the cases in which the interviewed students forming the study group experienced anger, their thoughts, feelings and anger relevant to these cases and the way of their anger expressions was collected through forms.

The data obtained from the interviews were analyzed by content analysis. Based on the findings obtained from the research, it has been demonstrated that the feelings that make the first year students studying in the Departments of Psychological Counselling and Special Education experience anger are jealousy, sadness, frustration and disappointment and it has been revealed that they generally produce negative thoughts against the cases of anger in the university environment and that the anger situations are reflected in the form of allusive words, aggressive reactions and hitting the doors.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

Anger is the emotional reaction, which is brought about by the birth of the individual and appears in the first stages of life, given by children, young people and adults against especially those that occur in daily life and the needs that are not satisfied or met. These reactions are necessary for the survival of natural and non-violent people (Avcı 2006; Balkaya 2006; Eşiyok, Yasak ve Korkusuz 2007). Nowadays, it is seen that each individual is exposed to anger and anger is part of individuals' daily lives.

Anger appears as a response encountered in every part of individuals' lives while the significance of how anger is expressed by individuals is gradually increasing. In this context, it can be said that individuals have problems due to these reasons as anger is interpreted according to the way how it is expressed (Batıgün 2004; Erkek et al. 2006). Anger appears in the focal point of the human life while it deeply affects individuals' lives. In this context, it is necessary to raise awareness about the concept of anger in a certain sense against in order for individuals to live their lives better.

Turkish Studies

Anger may show itself in the everyday life, academic, professional and family life of university students. Avşaroğlu (2007) stated that students experiencing adaptation problems to their surroundings in their daily and academic lives and problems in establishing relationships with other individuals show strong incompatible response anger to their surroundings. University is considered as a beginning of a new period of time in individuals' lives and it is a new period in individuals' lives in order to have a profession. In this period, university students face many academic and social problems. In additions, they come across with many situations of stress in order to graduate due to the role changes they experience. These situations make individuals feel desperate and insecure while making them experience anger. Therefore, individuals in university should be aware of their anger situations they experience in order to develop their ability to adapt to the social life, to establish social relationships and to achieve a well performance in many aspects such as personal, professional and academic performance and helping them to express these situations appropriately is of a great significance in terms of the research.

Purpose of Research

The purpose of this research is to investigate the views of university students regarding their anger experiences.

Method

Research Design

This research is a qualitative research. Qualitative research aims to generalise and to obtain a complete picture. The purpose of qualitative research is to examine the studied topic in depth and in detail. The reason why interview is the most frequently used method in qualitative research is the necessity of speaking in order to reveal the views, feelings and lives of individuals to be included in study. In this respect, it removes the limitations and artificiality in the conducted tests (Yıldırım and Şimşek, 2005).

Study Group (Sampling)

Purposeful sampling method was used in the research. Purposeful sampling helps to study certain situations that are thought to be including a wide range of detailed information in more detail (Yıldırım and Şimşek, 2005). Some criteria have to be determined in order to make selection with this sampling. Thus, it is believed that the sampling corresponding to these criteria represents the whole of the universe (Tavşancıl and Aslan, 2001). The sampling of this research consists of 46 voluntary first-year students studying in the Departments of Psychological Counselling and Guidance (PCG) and Special Education Teaching (SET).

"Semi-structured interview" technique was used as the data collection tool in this research. As is known, researcher prepares an interview form containing questions considered or planned to be asked in this technique. The data were analysed using content analysis technique.

Findings

The findings regarding the answers of the first-year students studying in the Departments of Psychological Counselling and Guidance (PCG) and Special Education Teaching (SET) were categorized under the following titles:

1. Findings regarding situations in which first-year students studying in the Departments of PCG and SET experience anger in the university setting.
2. Findings regarding the views of first-year students studying in the Departments of PCG and SET about their experiences of anger in the university setting.
3. Findings regarding the feelings of first-year students studying in the Departments of PCG and SET making them experience anger in the university setting.
4. Findings regarding the way how first-year students studying in the Departments of PCG and SET express anger within a situation of anger in the university setting.

Findings regarding situations in which first-year students studying in the Departments of PCG and SET experience anger in the university setting.

In the study, 46 students were contacted in order to determine the situations in which university students experience anger in the university setting. The answers given by the university students to the question "What are the situations making you experience anger in the university setting?" are as follows:

1. Suffered unfairness due to teachers
2. Lack of fluency in teachers' narration in the classroom
3. Failure to meet the demands of social relationships
4. Inability to perform self-expression
5. Lack of being listened to while talking in the classroom

As a result of identifying the situations in which university students experience anger in the university setting, it can be said that the obtained data are nearly the same and there is no difference between the views of students studying in the Departments of PCG and SET.

Findings regarding the views of first-year students studying in the Departments of PCG and SET about their experiences of anger in the university setting.

In the study, 46 students were contacted in order to determine the views of university students about their experiences of anger in the university setting. The answers given by the university students to the statement "Identifying their views about their experiences of anger in the university setting" are as follows

1. Thinking that there will be a continuous anxiety in the social settings.
2. Thinking that they give overreaction to teachers
3. Thinking that they will suffer continuous injustice

4. Thinking that there will be a decrease in the academic performance

Findings regarding the feelings of first-year students studying in the Departments of PCG and SET making them experience anger in the university setting.

In the study, 46 students were contacted in order to determine the feelings of university students making them experience anger in the university setting. The answers given by the university students to the question "What are your feelings regarding situations in which you experience anger?" are as follows:

1. Jealousy
2. Furiousness
3. Frustration
4. Sadness

Findings regarding the way how first-year students studying in the Departments of PCG and SET express anger within a situation of anger in the university setting.

In the study, 46 students were contacted in order to determine their expression manners of situations making them experience anger in the university setting. The answers given by the university students to the question "How do you express your anger in the university setting?" are as follows:

1. Using allusive speech
2. Performing aggressive reaction
3. Hitting doors

Results and Discussion

It has been seen by the results of identifying the situations in which anger is experienced in the university setting that university students experience anger in situations such as unfairness experienced due to their teachers, lack of fluency in class, unsatisfied demands in social relations, inability to express themselves and lack of being listened while speaking in the classroom. From this perspective, this finding is consistent with the findings of Tatlıoğlu and Karaca (2013) Tatlıoğlu and Karaca (2013) also stated in their research that individuals experience anger in case of the limitation of the personal plans, demands and needs and when they experience unfairness by their teachers.

Özmen (2006) stated in the study "Anger: Theoretical approaches and factors that cause anger in the individuals" that situations that cause anger are injustice by other individuals, limitation of achieving goals, physical injuries and frustration. Moreover, in a study conducted on the basic dimensions and reasons of anger conducted by Balkaya (2001), it has been stated that anger situations are experienced in an unplanned way and that individuals experience anger in case of being limited, being criticised and being humiliated while Kökdemir (2008) stated that individuals experience anger in case of being limited by other individuals, suffering injustice and physical exploitation.

It has been observed that the first-year students in the Departments of PCG and SET have thoughts during anger situations in the university setting that they suffer injustice due to their friends, they

feel anxious in the social settings, their performance decrease in the classroom and they regret when they overly and unrespectfully react to their teachers. In this context, it can be said that this finding is in consistency with the results of the study of Şahin (2006). Şahin (2006) found out in a similar study that the high anger levels of individuals lead to the failure to completely reveal their performances in the personal, professional, academic and social fields.

In the study "The effect of affective behaviour training program on the social skills levels of children in puberty", Saban and Duran (2015) stated that students who are involved in the implementation of the affective behaviour training program and who experience anger regret when their anger disappears after the sessions regarding controlling anger and they think that their reactions to their teachers are improper and harsh and that they sadden these people.

It has been found out by the finding of identifying the feelings of university students making them experience anger in the university setting that the feelings that cause anger are jealousy, furiousness, frustration and sadness. It can be said that this finding is parallel to the findings of the research conducted by (Ben-Zur, 2003; Demir and Kaya, 2008; Deniz, Kesici and Sümer, 2008; Dilmaç, Hamarta and Arslan, 2009;). (Ben-Zur, 2003; Demir ve Kaya, 2008; Deniz, Kesici ve Sümer, 2008; Dilmaç, Hamarta ve Arslan, 2009;) stated that states of anger make individuals experience negative feelings such as sadness, anxiety, and frustration.

Having analysed the views of first-year students in the Departments of PCG and SET regarding identifying university students' expression manners of situations making them experience anger in the university setting, it has been seen that they express their anger by saying allusive words, hitting doors and performing aggressive reactions. In a study conducted by Goleman (2001), it has been stated that the feeling of anger experienced by in daily life includes individuals to the physical and verbal attacks and it has been explained that these situations affect individuals' other relationships in daily life as well as leading to conflicts. At the same time, it has been emphasized that individuals' social relationships suffer a breakdown.

Deffenbacher (2004) also stated that mostly the verbal and physical expressions of the anger situations experienced by some individuals lead to both disruptions and deteriorations in the social relations of individuals and that anger situations are expressed as less controlled and negative.

Having evaluated all the findings, it has been concluded that students experience anger in the university setting in case of experiencing unfairness due to their friends or teachers, having their demands unsatisfied and inability to perform self-expression and the feelings that lead them to experience anger are frustration, sadness, jealousy and furiousness. It has also been found out that individuals express their anger with suggestive remarks and aggressive reactions. This view is also consistent with the findings of the research of (Özmen, 2006; Soykan, 2003; Şahin, 2005;). In these researches, it was seen that the anger situations appeared in situations where the demands of the individuals were not met, the necessities were blocked and the people were subjected

to injustice while individuals experienced frustration, sadness, anxiety and fear as a result of this anger. In this context, it has been determined that individuals express their anger with destructive reactions and allusive words. These findings are found to be consistent with the findings of other research of (Demir and Kumcağız, 2015; Schiraldi and Kerr, 2002; Boyacı, 2015; Serin and Genç, 2011) within the context of discussion

Keywords: University students, anger, anger experiences

Giriş

Öfke, bireylerin doğumla getirdiği ve yaşamların ilk aşamasında kendini gösteren, çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin özellikle günlük yaşamları içerisinde oluşan, yaşanan istenmeyen sonuçlara, doyurulmayan ve karşılanamayan ihtiyaçlara karşı verilen ve normal olan duygusal tepkidir. Bu tepkiler şiddet ve saldırganlık içerikli olmayan doğal ve bireylerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için gereklidir (Avcı 2006; Balkaya 2006; Eşiyok, Yasak ve Korkusuz 2007). Günümüzde her bireyin öfke durumları ile karşılaştığı ve öfkenin bireylerin günlük yaşamlarının bir parçası olduğu görülmektedir.

Öfke bireylerin yaşamlarının her alanında karşılına çıkan bir tepki olarak kendini gösterirken, öfkenin bireyler tarafından nasıl ifade edildiğinin önemi giderek artmaktadır. Bu bağlamda öfke ifade edilme biçimine göre yorumlandığından bireylerin bu sebeplerden dolayı sorun yaşadıkları söylenebilir (Batıgün 2004; Erkek ve ark. 2006). Öfke, insan yaşamının odak noktasında kendi gösterirken, bireylerin yaşamlarını oldukça derinden etkilemektedir. Bu kapsamda bireylerin günlük yaşamlarını daha iyi sürdürebilmeleri için öfke kavramına karşı belli oranda bilinç getirmeleri gerekmektedir.

Öfke, üniversite öğrencilerinin günlük yaşam, akademik, mesleki ve ailevi alanlarında kendini ortaya çıkarabilmektedir. Avşaroğlu (2007)'de üniversite öğrencilerinin günlük ve akademik yaşamlarında çevrelerine karşı uyum sorunları ve diğer bireylerle ilişki kurabilme durumlarında problem yaşamlarının çevrelerine uyumsuz tepki öfke gösterdiklerini ifade etmiştir. Üniversite yaşamı bireylerin yaşamlarında yeni bir sürecin başlangıcı olarak görülmekle beraber, bir meslek sahibi olabilmek için bireyin yaşamında başlayan yeni bir dönemdir. Bu dönemde üniversite öğrencileri akademik ve sosyal anlamda birçok problemle karşı karşıya kalmaktadır. Aynı zaman da yaşadığı rol değişiklikleri ve okuldan mezun olabilmek adına birçok stres durumu ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu durumlar bireyin kendinin çaresiz ve güvensiz hissetmesine yol açarken, öfke yaşamlarına da neden olmaktadır. Dolayısıyla üniversite döneminde, bireylerin sosyal yaşama uyum sağlamaları, sosyal ilişkiler geliştirebilmeleri ve de kişisel, mesleki ve eğitim gibi birçok yönden iyi bir performans ortaya koyabilmeleri için yaşadıkları öfke durumlarını farkında olmalarına ve bu durumları uygun bir biçimde ifade edebilmelerine yardımcı olmak araştırma açısından büyük önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin öfke yaşantılarına ilişkin görüşlerini incelemektir.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırmada amaç genelleme yapmamak ve bütün bir resim elde etmektir. Nitel araştırmanın amacı, çalışılan konunun derinlemesine ve ayrıntılı bir

şekilde incelemektir. Nitel araştırmalarda en sık görüşme yönteminin kullanılması çalışmaya dahil edilecek bireylerin görüşlerini, duygularını ve yaşantılarını ortaya çıkarma açısından konuşmayı gerektirmektedir. Bu yönüyle testlerde var olan sınırlığı ve yapaylığı ortadan kaldırmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Çalışma Grubu (Örneklem)

Araştırmada “amaçlı örnekleme” (purposeful sampling) yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, geniş ve detaylı bilgileri içerisinde bulundurduğu düşünülen bazı durumların daha ayrıntılı bir şekilde çalışılmasına yardımcı olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu örnekleme ile seçim yapabilmek amacıyla birtakım ölçütlerin belirlenmesi gerekmektedir. Böylelikle bu ölçütlere uygun olan örneklemin evrenin bütünü temsil ettiği düşünülmektedir (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Bu araştırmanın örneklemi RPD (Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık) ve ÖEÖ (Özel Eğitim Öğretmenliği) Bölümlerinde öğrenim gören 1. Sınıf 46 gönüllü öğrencilerdir.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak, “yarı yapılandırılmış görüşme” tekniği kullanılmıştır. Bildiği üzere bu teknikte, araştırmacı sormayı düşündüğü veya planladığı soruları içeren görüşme formunu hazırlamaktadır. Ayrıca görüşmenin içeriğine bağlı görüşmeyi ayrıntılamak için alt sorularda sorulabilir (Türnüklü, 2000). Bu çalışmada kullanılan görüşme formu hazırlanırken, sorular açık ve net bir şekilde hazırlanmıştır. Ayrıca aynı soruların tekrar tekrar sorulmamasına ve bireylerin anlayabilecekleri şekilde olmasına dikkat edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu, beş alan uzmanına gösterilerek onların görüşlerine göre gerekli olan düzenlemeler yapılmıştır. Görüşme formunun işlerliğinin kontrol edilmesi amacıyla görüşme formu kullanılmadan önce 3 Okul Öncesi Öğretmenliği ve 2 Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencisi olan 5 kişi ile ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama sonrasında sorular tekrar değerlendirilmiş ve görüşme soruları tekrar düzenlenmiştir. Ayrıca aynı anlamı ifade ettiği düşündüren sorular görüşme formunda çıkartılmıştır. Böylece 5 maddelik yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Form ile çalışma grubunu oluşturan görüşülen üniversite öğrencilerinin öfke yaşamalarına neden olan durumları, öfke yaşadıkları durumlardaki duyguları ve düşünceleri ve de öfkelenedikleri durumları ifade etme biçimleri konularındaki bilgiler toplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu öğrencilerle görüşme yapabilmek için üniversiteden gerekli izinler alınmıştır. Görüşmeler 2016-17 Eğitim-Öğretim yılında, öğrencilerle belirlenen tarih ve günlerde, Lefke Avrupa Üniversitesi, Dr. Fazıl Küçük Eğitim Fakültesi’nde gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı, yapılan görüşmeler öncesinde üniversite öğrencilerine araştırmanın amacının ne olduğunu açıklamıştır. Araştırmada, üniversite öğrencilerinin öfke yaşamalarına neden olan durumları ve bu durumları nasıl ifade ettikleri ve de bu durumlar karşısındaki duygularını yazmaları istenmiş; bu sebeple 4 açık uçlu sorunun yazılı olduğu görüşme formu öğrencilere dağıtılmıştır. Görüşmeler ise, katılımcılarla belirlenen yer ve saatlerde 25 ve 45 dakika olacak gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler, katılımcılardan izin alınarak görüşmeler esnasında ses kayıt cihazı kullanılarak konuşmaların tamamı kayıt altına alınmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada veri toplama ve verilerin analizinde, öğrencilerin üniversite yaşamında öfke yaşamalarına neden olan durumları ve bu durumlara ilişkin duygu ve düşüncelerini; üniversite ve günlük yaşamlarında öfke yaşadıkları durumları ifade etme biçimlerinin belirlenmesi biçiminde üç temel boyut üzerinde çalışılmıştır. Veriler görüşmeler yoluyla toplanıp, içerik analizi tekniği

kullanılarak çözümlenmiştir. Büyüköztürk (2010) bir metnin belirlenen kodlamalarla küçük içerik kategorilerle çözümlenmesi olarak tanımlamaktadır. İçerik analizinde veriler üç aşamada analiz edilmiştir. Veriler, önce kodlanarak belli kategorilere ayrılmıştır.

Bu araştırmada veriler, görüşmede kullanılan sorular dikkate alınarak sunulmuştur. Her soruya verilen yanıtlardan iletiler (kodlar) çıkarılmıştır. Daha sonra kodlardan benzer olanlar aynı grup altında toplanmış ve kategoriler oluşturulmuştur. Araştırma sürecinde görüşülen bireylerin görüşlerini net bir şekilde açıklamak için doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Alıntılarda katılımcı isimleri kullanılmamış ve kodlanmıştır (Rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü öğrencileri için RPD, Özel eğitim öğretmenliği bölümü öğrencileri için ÖEÖ). Geçerlik ve güvenilirlik için aşağıda yer alanlar gerçekleştirilmiştir.

Geçerlik; Araştırmada toplanan veriler ayrıntılı olarak yazılmış ve araştırma sonuçlarına nasıl ulaşıldığı açık, net ve anlaşılır bir biçimde açıklanmıştır. Görüşülen üniversite öğrencilerinin doğrudan düşüncelerine yer verilmiş olup, araştırmanın sonuçları açıklanmıştır. Böylelikle de araştırmanın geçerlik çalışması yapılmıştır.

İnanırcılık (İç Geçerlik): Araştırmada elde edilen verilerin analizi ve sonuçlarının yazımına kadar, her adımda uzmanların görüşleri istenmiş ve araştırma bu şekilde nitelikli hale getirilmeye çalışılmış olup uzman görüşleri ile geçerlilik denetlenmiştir.

Aktarılabirlik (Dış Geçerlik): Aktarılabirlik, araştırma sonuçlarının doğrudan benzer ortamlarda genellenemeyeceği ancak benzer ortamlarda sonuçların uygulanabilirliği anlamındadır (Yıldırım ve Şimşek 2011). Araştırmanın tüm aşamaları ile ilgili derinlemesine bilgi verilmiştir. Aynı zamanda araştırma soruları ile kuramsal çerçeve tutarlılık gösterirken, araştırmanın bulgularının başka araştırmalarda sınanabilmesi için gerekli olan bilgiler verilmiştir. Görüşme formunda üniversite öğrencilerinin öfke yaşamlarının neden olan durumlar, öfke yaşadıkları durumlarda duyguları ve öfkelerini ifade etme biçimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Üniversiteye yeni başlayan tüm öğrenciler, yeni bir ortama girdiklerinden bu ortamda karşılaştıkları haksızlık durumlarda öfke yaşayabilirler. Tüm üniversite öğrencilerinin, benzer durumlarda öfke yaşayan öğrencilerle ilgili hazırlanan görüşme formunun kullanılabilirliğini ifade etmektedir. Bu durum görüşme formunun aktarılabir olma özelliğinin yani, dış geçerliğinin varlığını göstermektedir.

Tutarlılık (İç Güvenirlik): Nitel araştırmalarda tutarlılık, olayların ve olguların ortam ve zamana bağlı olarak tekrarlanıp tekrarlanmamasına bağlı olarak kullanılan kavramdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmada kullanılacak olan görüşme formunun iç tutarlılığın sağlanması ile ilişkili olarak formun araştırmanın amacına uygun olmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca görüşme formu hazırlanırken uzman görüşleri alınarak forma son şekli verilmiştir. Aynı zamanda deneme uygulaması yapılarak forum değerlendirilmiştir. Verilerin toplanması aşamasında ise üniversite öğrencilerinden alınan cevaplar, araştırmacının önyargıları, kendi düşünceleri ve varsayımları aktılamdan, yalnız ifade edilenler alınarak kaydedilmiştir.

Teyit Edilebilirlik (Dış Güvenilirlik): Araştırmada kullanılan görüşme formlarına ait bilgiler, görüşmelere ait ses kayıtları ve notlar, gerektiğinde teyit edilebilirliği sağlamak üzere muhafaza edilmiştir.

Bulgular

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (RPD) ile Özel Eğitim Öğretmenliği (ÖEÖ) Bölümlerinin birinci sınıf öğrencilerinin cevaplarına ilişkin bulgular aşağıdaki başlıklar altında gruplanmıştır:

Turkish Studies

5. RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite ortamında öfke yaşamalarına neden olan durumlara ilişkin bulgular.

6. RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite ortamında öfke yaşadıkları durumlardaki düşüncelerine ilişkin bulgular.

7. RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite ortamında öfke yaşamalarına neden olan duygulara ilişkin bulgular.

8. RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite ortamında öfkelendikleri durumlarda öfkelerini ifade etme biçimlerine ilişkin bulgular.

RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite ortamında öfke yaşamalarına neden olan durumlara ilişkin bulgular

Araştırmada üniversite öğrencilerinin üniversite ortamında öfke yaşamlarına neden olan durumların belirlenmesine yönelik 46 katılımcıya ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerin “Üniversite ortamında öfke yaşamalarına neden olan durumların neler olduğu?” sorusuna ilişkin cevaplar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite yaşamında öfke yaşamlara neden olan durumlara ilişkin dağılım

Öfke Durumlar	Yaşanılan	RPD Bölümü		ÖEÖ Bölümü		Toplam
		F	%	F	%	
Öğretmenleri tarafından haksızlığa uğratılma		3	% 12	2	% 10	5
Öğretmenlerin dersi akıcı anlatmaması		5	% 20	3	% 14	8
Sosyal ilişkilerde isteklerinin karşılanmaması		2	% 8	6	% 29	8
Kendini ifade edememe		12	% 48	7	% 33	19
Sınıf içersinde konuşurken dinlenmemek		3	% 12	3	% 14	5
Toplam		25	% 54	21	% 46	46

RPD ve ÖEÖ Bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinden oluşan katılımcıların görüşleri yukarıdaki yer alan Tablo 1’de belirtilen oranlar ve temalar altında belirlenerek, görüşler sunulmuştur. RPD Bölümü birinci sınıf öğrencileri konumunda olan katılımcıların % 48’si kendini ifade etme durumları ile karşılaştıkları durumlarda öfke yaşadıklarını ifade etmişlerdir. “*RPD Bölümünden bir öğrenci, bazen sınıf içerisinde öğretmenlerime herhangi bir konuda kendimi ifade edemiyorum ve bu durumlar benim öfkelenmeme neden oluyor.*” Şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Bir başka öğrenci de “*Arkadaşlarımla bulunduğum ortamlarda yapılan sohbetler içerisinde kendimi ifade edememem, onlara kendimi anlatamamam beni oldukça sinirlendiriyor ve üzüyor. Ayrıca onlar karşısında küçük düşdüğümü düşünüyorum ve çok öfkeleniyorum.*” Buna karşın ÖEÖ Bölümü birinci sınıf üniversite öğrencilerinin % 33’ü kendini ifade edemedikleri durumlarda öfke yaşadıklarını söylemişlerdir.

ÖEÖ Bölümünden bir öğrenci “*Okul ortamında kendimi anlatamadığımı ve kimsenin beni anlamadığımı düşünüyorum. Karşımdaki kişilere kendimi ifade edememem beni oldukça derinden etkiliyor ve stres yaşamama neden oluyor.*” Bu açıklamalar ve görüş yüzdelerine göre üniversite RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite ortamında öğretmenlerine ve arkadaşlarına kendini ifade edememe durumlarında öfke yaşamalarının ön planda olduğu söylenebilir.

Üniversite ortamında öfke yaşamalarına neden olan durumların ortaya çıkarılmasına ilişkin ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 29'u, RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin ise % 8'i sosyal ilişkilerinde isteklerinin karşılanmaması durumlarında öfke yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 20'si sınıf içerisinde öğretmenin dersi akıcı olarak anlatmadığı durumlarda öfkelendikleri ifade ederken, ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin ise % 14'ü öğretmenin dersi akıcı olarak işlemediği durumlarda öfke yaşadıklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 12'si ile ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 10'u sınıf içerisinde öğretmenleri tarafından haksızlığa uğratılma durumları ile karşılaştıklarında öfke yaşadıklarını açıklarken, RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 12'si sınıf içerisinde konuşurken dinlememenin onları öfkelendirdiğini belirtmiştir. ÖEÖ Bölümü üniversite birinci sınıf öğrencilerinin % 14'ü sınıf içerisinde dinlenmeme durumlarında öfke yaşadıklarını açıklamışlardır. Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin okul ortamında öfke yaşamalarına neden olan durumların incelenmesi sonucunda elde edilen verilerin yaklaşık olarak aynı olduğu ve RPD ile ÖEÖ Bölümü öğrencilerinin görüşleri arasında farkı olmadığı söylenebilir.

RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite ortamında öfke yaşamalarına neden olan düşüncelerine ilişkin bulgular.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin üniversite ortamında öfke yaşamalarına neden olan düşüncelerin belirlenmesine yönelik 46 katılımcıya ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerin “Üniversite ortamında öfke yaşamalarına neden olan düşüncelerin belirlenmesine” ilişkin cevaplar Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite yaşamında öfke yaşanan durumlarda düşüncelerin belirlenmesine ilişkin bulgular

Öfke Yaşanılan Durumlarda Düşünceler	RPD Bölümü		ÖEÖ Bölümü		Toplam
	F	%	F	%	
Sosyal ortamlarda sürekli bir biçimde huzursuzluk yaşayacağını düşünme	10	% 40	5	% 24	15
Öğretmenlere karşı aşırı sert tepki verdiğini düşünme	5	% 20	4	% 19	9
Arkadaşları tarafından sürekli olarak haksızlığa uğratılacağını düşünme	6	% 24	9	% 43	15
Derslerinde performansının azalacağını düşünme	4	% 16	3	% 14	7
Toplam	25	% 54	21	% 46	46

Tablo 3'e de belirtildiği gibi üniversite öğrencilerinin öfke yaşadıkları durumlarda düşüncelerin belirlenmesi ile ilişkili olarak; RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 40'ü sosyal ortamlarda sürekli bir biçimde huzursuzluk yaşayacağını düşündüğünü belirtmiştir. ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin ise % 24'ü öfke yaşadıkları durumlardan sonra sürekli olarak girdikleri sosyal ortamlarda huzursuzluk yaşayacaklarını düşündüklerini söylemişlerdir.

Bir başka bulgu ise ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 43'ünün üniversite ortamında arkadaşları tarafından haksızlığa uğratılmalarının öfke yaşamalarına sebep olduğunu ve bu durum öğrencilerin, sürekli olarak arkadaşları tarafından haksızlığa uğratılacağı düşüncesini ortaya çıkardığını göstermektedir. RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 24'ü bu düşüncelerle karşılaşmaktadır. Buna karşın RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 20'si sınıf içerisinde öfke durumu ile karşılaştıktan sonra öğretmenlerine aşırı ve saygısızca bir tepki gösterdiklerini ifade

ederken, ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin de % 19'u öğretmenlerine aşırı ve saygısızca bir tepki gösterdiklerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 16'sının öfke durumu ile karşılaşmalarının derslerindeki performans düzeylerini etkileyebileceği düşüncesini ortaya çıkarabileceğini açıklarken, ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 14'ü öfke durumunun derslerindeki performanslarının azalacağı yönünden bir görüş bildirmiştir. ÖEÖ Bölümünden bir öğrenci; “*Sınıf içerisinde arkadaşlarımın beni aşağılaması beni çok sinirlendiriyor ve onlara karşı öfkeleniyorum. Bu durumun derslerimi etkileyeceğinden korkuyorum. Bu durum beni sürekli olarak rahatsız ediyor ve notlarımın düşük geleceği düşüncesine kapılıyorum.*”

RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite ortamında öfke yaşanan durumlardaki duygularına ilişkin bulgular

Araştırmada üniversite öğrencilerinin üniversite ortamında öfke yaşamlarına neden olan durumlardaki duygularının belirlenmesine yönelik 46 katılımcıya ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerin “Üniversite ortamında öfke yaşanan durumlardaki duyguların neler olduğu?” sorusuna ilişkin cevaplar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite yaşamında öfke yaşamalarına neden olan duygulara ilişkin bulgular

Öfke Yaşanmasına Neden Olan Duygular	RPD Bölümü		ÖEÖ Bölümü		Toplam
	F	%	F	%	
Kıskançlık	10	% 40	5	% 24	15
Kızgınlık	6	% 24	4	% 19	10
Hayal Kırıklığı	4	% 16	12	% 57	16
Üzüntü	5	% 20	-	-	5
Toplam	25	% 54	21	% 46	46

Tablo 2’ye göre ÖEÖ Bölümü birinci sınıf üniversite öğrencilerinin % 57’si, RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 16’sı öfke yaşamalarına neden olan duygunun hayal kırıklığı olduğunu ortaya koymuştur. ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin görüşleri; “*Sınavdan beklediğim notu alamadığım zaman hayal kırıklığına kapılıyorum ve bu şekilde hissetmem beni öfkelenendiriyor. Ve arkadaşlarıma karşı aşırı tepki veriyorum.*” “*En iyi arkadaşımın beni aşağılaması ve dışlaması beni hayal kırıklığına uğrattı, onlardan bunu hiç beklemiyordum. Ve sürekli kendime ben bunu hak edecek ne yaptım diye soruyorum. Bu durumlarda benim arkadaşşıma karşı öfkelenmeme sebep oluyor.*”

RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 40’ı kıskançlık duygusundan dolayı öfkelendikleri belirtirken, ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 24’ü okul ortamında yaşadıkları kıskançlık duygusunun öfkelenmelerine neden olduğunu açıklamışlardır.

Bu doğrultuda üniversite birinci sınıf öğrencilerinin öfke yaşamlarına neden olan duyguların belirlenmesi ilgili görüşler incelendiğinde, ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 19’unun öfke yaşamlarının kızgınlık duygusu ile bağlantılı olduğu açıklanırken, RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 24’nün öfkelenmelerine neden olan duygunun kızgınlık duygusu olduğu görülmüştür.

Üniversite birinci sınıf öğrencilerinden biri; “*Öğretmenlerimin beni sınıf arkadaşlarımın önünde küçümsemesi ve ayrımcılık yapmasından dolayı çok üzülüyorum ve kendimim çok kötü hissettiğimden etrafıma öfke saçarak sürekli bağıryorum*”. Diye bir görüş belirtmiştir. Bu bağlamda

RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 20'si öfke yaşamalarına neden olan duyguyu üzüntü olarak belirtirken, ÖEÖ Bölümü öğrencileri bu duyguyu yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4. RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite ortamında öfke yaşanan durumları ifade etme biçimlerinin belirlenmesine ilişkin bulgular

Öfke Durumlarının İfade Biçimleri	RPD Bölümü		ÖEÖ Bölümü		Toplam
	F	%	F	%	
İmalî sözler söylenmesi	17	% 68	11	% 52	28
Saldırgan tepkide bulunma	3	% 12	4	% 19	7
Kapıları çarpma	5	% 20	6	% 29	11
Toplam	25	% 54	21	% 46	46

Tablo 4'e bakıldığında RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 68'i üniversite ortamında karşılaştıkları öfke durumunu imalî sözler söyleyerek ifade ederken, ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 52'si öfkelerini yaşadıkları kişilere imalî sözler söyleyerek belirtmişlerdir. Bir diğer görüşe bakılacak olursa; ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 29'u öfke durumları ile karşılaştıklarında kapıları çarpma davranışını gösterdiklerini söylerken, RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin ise % 20'i öfkelerini buldukları ortamdaki kapıları çarparak dışarıya çıkararak gösterdiklerini söylemişlerdir. RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinden bir kişi; *"Okulda sınıf içerisinde arkadaşlarım tarafından öfkelenildiğim zaman sınıftaki kapıyı çarparak dışarıya çıkarım. Çünkü öfkelendiğim zaman sinirlerime hakim olamıyorum. Ve arkadaşlarıma zarar vermek istemediğimden öfkemi onlara kapıyı çarparak gösteriyorum."* Ayrıca ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 19'u öfkelenmelerine neden olan kişilere saldırgan tepkilerde bulunarak gösterirken, RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin % 12'si öfke durumlarında saldırgan tepki gösterdiklerini belirtmişlerdir. RPD Bölümü birinci sınıf öğrencilerinden biri; *"Okulda arkadaşlarım benimle alay ettikleri zaman onlara zarar vermek istiyorum. Arkadaşlarıma saldıırarak onları üzmem istiyorum."* diye görüşünü açıklamıştır.

Sonuç ve Tartışma

Üniversite öğrencilerinin okul ortamında öfke yaşanan durumların belirlenmesi bulgusu ile; öğretmenleri tarafından haksızlığa uğratılma, öğretmenlerin dersi akıcı anlatmaması, sosyal ilişkilerde isteklerinin karşılanmaması, kendini ifade edememe ve sınıf içerisinde konuşurken dinlenmeme gibi durumlarında öfke yaşadıkları görülmüştür. Bu açılarından bu bulgu Tatlıoğlu ve Karaca (2013)'ün araştırma bulguları ile uyumluluk göstermektedir. Tatlıoğlu ve Karaca (2013)'ün yapmış oldukları çalışmada da bireylerin kişisel plan, istek ve gereksinimlerinin engellendiği ve öğretmenleri tarafından haksızlığa uğratılma durumlarında öfkelenediklerini belirtmişlerdir.

Özmen (2006)'da Öfke: Kuramsal yaklaşımlar ve bireylerde öfkenin ortaya çıkmasına neden olan etmenler adlı çalışmasında, öfkeye neden olan durumları, başka bireyler tarafından haksızlığa uğratılma, herhangi bir amaca ulaşmanın engellenmesi, fiziksel yaralanmalar ve hayal kırıklığı olarak ifade etmiştir. Ayrıca Balkaya (2001)'de öfkenin temel boyutları ve nedenine ilişkin olarak yaptığı bir çalışmada, öfke durumları ile karşılaşmalarının planlı bir şekilde olmadığını ifade ederken, bireylerin birçoğunun engellenme, haksızlığa uğratılma, eleştirilme ve küçümsenme gibi durumlarında öfke yaşadıklarını açıklarken, Kökdemir (2008)'de bireylerin öfke yaşamalarına

neden olan durumları; başka bireyler tarafından engellenme, haksızlığa uğratılma ve fiziksel olarak yararlanma olarak ifade etmiştir.

RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin; üniversite ortamında öfke yaşanan durumlarda, arkadaşları tarafından sürekli olarak haksızlığa uğratılacağı, sosyal ortamlarda buldukları zaman sürekli bir biçimde huzursuzluk yaşayacakları, derslerde performansının azalacağını, öğretmenlerine karşı aşırı ve saygısızca tepki verdikleri gibi pişmanlık içeren düşünceleri yaşadıkları görülmüştür. Bu bağlamda bu bulgunun Şahin (2006)'in çalışmasının sonuçları ile yaklaşık olarak benzeşim gösterdiği söylenebilir. Şahin (2006) yaptığı benzer bir çalışmada bireylerin öfke düzeylerinin yüksek olmasının kişisel, mesleki, akademik ve sosyal alanlarda performanslarını tam anlamıyla ortaya koyamamalarına neden olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Saban ve Duran (2015)'de yapmış oldukları Duyuşsal davranış eğitimi programının erinlik dönemi çocuklarının sosyal beceri düzeylerine etkisi adlı çalışmalarında duyuşsal davranış eğitimi programının uygulamasında yer alan ve öfke yaşayan öğrencilerin, öfkelerini kontrol altına alabilmeleri ile ilişkili olan oturumlardan sonra öfkeleri geçince pişman oldukları, öğretmenlerine vermiş oldukları tepkilerin yersiz, kırıcı ve karşılardaki bireyleri üzdükleri gibi düşüncelere kapıldıklarını belirtmişlerdir.

RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin üniversite yaşamında öfke yaşamalarına neden olan duyguların belirlenmesi bulgusu ile üniversite öğrencilerinin öfke yaşamalarına kıskançlık, kızgınlık, hayal kırıklığı ve üzüntü gibi duygular neden olduğu görülmüştür. Bu bulgunun (Ben-Zur, 2003; Demir ve Kaya, 2008; Deniz, Kesici ve Sümer, 2008; Dilmaç, Hamarta ve Arslan, 2009;) araştırmalarının bulgular ile paralellik gösterdiği söylenebilir. (Ben-Zur, 2003; Demir ve Kaya, 2008; Deniz, Kesici ve Sümer, 2008; Dilmaç, Hamarta ve Arslan, 2009;) 'da, öfke durumlarının bireylerin üzüntü, kaygı, hayal kırıklığı gibi olumsuz duygular yaşamalarına yol açtığını söylemişlerdir.

Okul yaşamında üniversite öğrencilerinin öfkelenedikleri durumlarda öfkelerini ifade etme biçimlerinin belirlenmesi ile ilgili RPD ve ÖEÖ Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin görüşleri incelendiğinde; Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin öfkelerini; imalı sözler söyleyerek, kapıları çarparak ve saldırgan tepkiler göstererek ifade ettikleri görülmüştür. Goleman (2001)'de yapmış olduğu çalışmada bireylerin günlük yaşamları içerisinde yaşamış oldukları öfke duygusunun fiziksel ve sözel saldırılara bireyleri dahil ettiğini belirtirken, bu durumların bireyin gündelik yaşamında var olan diğer ilişkilerini etkilemekte olduğunu ve çatışmaların yaşanmasına sebep olduğunu açıklamıştır. Aynı zamanda da bireylerin sosyal ilişkilerin de çöküntüye uğradığına vurgu yapmıştır.

Deffenbacher (2004)'de bazı bireyler tarafından yaşanan öfke durumlarının daha çok sözel ve fiziksel olarak ifade edilmesinin, bireylerin sosyal ilişkilerinde hem aksamalara hem de ilişkilerinin bozulmasına sebep olduğunu açıklarken, öfke durumlarının az kontrollü ve olumsuz olarak ifade edildiğini de söylemiştir.

Bulguların bütünü değerlendirildiğinde varılan görüş, üniversite ortamında öğrencilerin arkadaşları ve öğretmenleri tarafından haksızlığa uğratılma, isteklerinin karşılanmaması ve kendini ifade edememe durumlarında öfke yaşadıkları ve de öfke yaşamalarına neden olan duyguların da hayal kırıklığı, üzüntü, kıskançlık ve kızgınlık olduğu görülmüştür. Ayrıca bireylerin öfkelerini imalı sözler söyleyerek ve saldırgan tepkiler göstererek ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu görüş, (Özmen, 2006; Soykan, 2003; Şahin, 2005;) araştırmalarının bulgularıyla uyumlu olduğu görünmektedir. Bu araştırmalarda, öfke durumlarının; bireylerin isteklerinin karşılanmaması, ihtiyaçların engellenmesi ve haksızlığa uğratılma durumlarında ortaya çıktığı ifade edilirken, öfke yaşanmasının sonucunda da bireylerin hayal kırıklığı, üzüntü, kaygı ve korku yaşadıkları görülmüştür. Bu bağlamda da bireylerin

öfke yaşanan durumları yıkıcı tepkilerle ve imalı sözlerle öfkelerini ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu bulguların tartışma kapsamında yer alan diğer araştırmaların (Demir ve Kumcağız, 2015; Schiraldi ve Kerr, 2002; Boyacı, 2015; Serin ve Genç, 2011) bulgularıyla da genel olarak uyumluluk gösterdiği görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Avcı R (2006). *Şiddet davranışı gösteren ve göstermeyen ergenlerin ailelerinin aile işlevleri, öfke ve öfke ifade tarzları açısından incelenmesi*. Eğitim Bilimleri AD Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Avşaroğlu, S. ve Üre, Ö. (2007). Üniversite öğrencilerinin karar vermede özsayıgı, karar verme ve stresle başa çıkma stillerinin benlik saygısı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 18, 85-100.
- Balkaya, F. (2001). Öfke: Temel boyutları nedenleri ve sonuçları. *Türk Psikoloji Yazıları Dergisi*. 4 (7): 21-45.
- Balkaya, F. (2006). *Üniversite öğrencilerinde temas biçimlerinin öfke ve anksiyete ile ilişkisi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Batıgün, A. D. (2004). İntihar ile ilişkili bazı değişkenler: Öfke/saldırganlık, dürtüsel davranışlar, problem çözme becerileri, yaşamı sürdürme nedenleri. *Kriz Dergisi*, 12 (2): 49-61.
- Ben-Zur, H. (2003). Happy adolescents: The link between subjective well-being, in-ternal resources and parental Factors. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(2), 67-79.
- Boyacı, M. (2015). Psikoeğitsel müdahale programının okul öncesi (60-72 ay) çocukların saldırgan davranışlarına etkisi. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 573-588, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9065>, Ankara-Turkey.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, Ş. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demir, S. ve Kaya, A. (2008). Grup rehberliği programının ergenlerin sosyal kabul düzeyleri ve sosyometrik statülerine etkisi. *İlköğretim Online Dergisi*, 7(1), 127-140.
- Demir, Y. ve Kumcağız, H. (2015). Öğrencilerin anne baba tutumlarını algılama biçimleri ve şiddete eğilimleri. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature And History of Turkish or Turkic*, 10(2), 221-234, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://Dx.Doi.Org/10.7827/Turkishstudies.7696>, Ankara-Turkey.
- Deniz, M. E., Kesici Ş., & Sümer, A. S. (2008). The validity and reliability study of the turkish version of self-compassion scale. *Social Behavior and Personality: An In-ternational Journal*, 36(9), 1151-1160.
- Deffenbacher, J. L. (2004). Anger management programs: Issues and suggestions. at www.behavioral.net. Erişim tarihi: 4 Ağustos 2017 .
- Dilmaç, B., Hamarta, H., & Arslan, C. (2009). Analysing the trait anxiety and lo-cus of control of undergraduates in terms of attachment styles. *Educational Sciences: Teory & Practice*, 9(1),127-159.

- Duran, M. ve Saban, A. (2015). Duyuşsal davranış eğitimi programının erinlik dönemi çocuklarının sosyal beceri düzeylerine etkisi. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 10(11), 533-548, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8112>, Ankara-Turkey.
- Erkek, N. Özgür, G. ve Gümüş, A. (2006). Hipertansiyon tanısı alan hastaların sürekli öfke ve öfke ifade tarzları. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10 (2): 9-18.
- Eşiyok, B. Yasak, Y. ve Korkusuz, İ. (2007). Trafikte öfke ifadesi: Sürücü öfke ifadesi envanterinin geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18 (3): 231-243.
- Goleman, D. (2011). *Duygusal zeka*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Kökdemir, H. (2008). Öfke ve öfke kontrolü. <http://www.Elyadal.org/PIVOLKO/12/öfke.htm> web. Erişim tarihi: 05 Ağustos 2017.
- Özmen, A. (2006). Öfke: kuramsal yaklaşımlar ve bireylerde öfkenin ortaya çıkmasına neden olan etmenler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39 (1), 39-56.
- Serin, N. ve Genç, H. (2011). Öfke yönetimi eğitimi programının ergenlerin öfke denetimi becerilerine etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 36(159) 236-254
- Schiraldi, G.R. & Kerr, H.M. (2002). *The anger management sourcebook*. United States of America: McGraw Hill Companies.
- Soykan, Ç. (2003). Öfke ve öfke yönetimi. *Kriz Dergisi*, 11 (2): 19-28.
- Şahin, H. (2006). Öfke denetimi eğitiminin çocuklarda gözlenen saldırgan davranışlar üzerindeki etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 26 (3), 47-62.
- Şahin, H. (2005). Öfke denetiminin kuramsal temelleri. *SDÜ Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (10), 1-21.
- Tathoğlu, K. ve Karaca, M. (2013). A Social, psychological assessment on the phenomenon of anger. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6, 1102-1123.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılacak nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 6(24): 543-559.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.